

pentru a fi mai aproape de vorbirea de stradă. Skyles, falsul profet din *Schiopul...*, devine Carlo Carlini, falsul magician din România contemporană. Distribuțiile (lista personajelor) sunt aproape identice. Ovidius este Doctorul din *Carlo Carlini*, un geniu secundar care primește mesaje misterioase printr-o antenă înfiptă în ceafă. Ceilalți sunt: un mârlan, de 45 de ani, un fricos de 60, un cretin de 55, un viclean de 50, un scrântit tot de 50 și un prost de 30 de ani. Două femei, Uthis și Seida sunt, una exaltată, cealaltă, amorală. În *Carlo Carlini*, nu mai sunt desemnate caracterele, dar sunt ușor de recunoscut în varianta anterioară cu 2000 de ani. Dipticul lui Mircea Daneliuc pare să ne spună, între altele, că românii bat pasul pe loc. Doar că, în loc de antiromânism, dramaturgul creează o imagine a omului dionisiac care nu vrea altceva decât să petreacă și să sângereze.

Mariana CIOLAN

„VASILE COSMA – actor sub zodia Shakespeare”

La un an de la trecerea în eternitate a lui Vasile Cosma, în *colecția „Galeria teatrului românesc”*, coordonată de *Florica Ichim* (colecție ce apare sub egida *Fundației „Camil Petrescu”*, și ca supliment al revistei „*Teatrul azi*”), a văzut lumina tiparului un volum închinat excepționalului actor. Cartea este deopotrivă o nouă dovadă a zelului și profesionalismului cu care cei doi autori ai ei, *Alexandru Firescu* și *Constantin Gheorghiu*, sondează (după cele două ediții ale *Istoriei Teatrului Național din Craiova* ori *Dicționarul actorilor craioveni* trecutul mai vechi sau mai apropiat spre a ne restitui pagini de glorie ale teatrului din Bănie, acolo unde actorul Vasile Cosma și-a împlinit cariera artistică, dând seama de o exemplară dăruire pentru scenă, până în ultimele clipe de viață când, luptând cu necruțătoarea boală, părăsea patul de spital pentru a merge la reprezentațiile ultimului spectacol în care i-a mai fost dat să joace – *Omul cu mățoaga* – ca la un sacru ceremonial pe altarul artei. Monografia, subintitulată „*Actor sub zodia Shakespeare*”, a fost editată cu sprijinul *Festivalului internațional Shakespeare* și a fost lansată în contextul amplei manifestări de ținută artistică și intelectuală care a fost cea de-a patra ediție a sa. Fapt pe deplin meritat de memoria acestui strălucit interpret a nu mai puțin de douăsprezece personaje din dramaturgia titanului dramaturgiei universale, câteodată în mai multe variante, performanța unică în teatrul românesc, pusă cu pregnanță în evidență în capitolul volumului intitulat „*Shakespeare – naș de botez*”.

Complexitatea personalității actorului, verticalitatea și etica lui profesională remarcabile, destinul lui artistic nu lipsit de întortocheri dureroase, împletit cu acela al soției sale, *Marina Bașta*, care i-a fost nu de puține ori parteneră de scenăni se revelează treptat în secțiunile cărții ce pun în lumină creațiile sale, multe rămase de referință, peste o sută de roluri, majoritatea principale, în spectacole cu piese de *Goldoni*, *Cehov*, *Ostrovski*, *G.B.Shaw*, *Alecsandri*, *Al.Davila*, *Caragiale*, *Camil Petrescu*, *I.D.Sârbu*, *Marin Sorescu* și nu numai, dar și contextul artistic și chiar social ori politic în care spectacolele au văzut luminile rampei. Capitolele „*Repere biografice*”, „*Tineretea clasicilor*”, „*Meridiane contemporane*” conțin un

bogat material documentar (fragmente de cronici, de interviuri, mărturii ale altor participanți la nașterea acelor spectacole), adunat cu minuțiozitate de autori de-a lungul anilor, păstrat cu religiozitate și valorificat acum cu acribia cercetătorului, spre a da întreață dimensiunea acestor veritabile „examene trecute cu strălucire în fața publicului” din cele patru teatre pe care le-a înnobilit cu prezența sa actorul: Teatrul Național din Timișoara, Teatrele din Reșița și Arad, Teatrul Național din Craiova. Filigranul surselor coroborate într-un efect polifonic „ascunde” efortul uriaș, ce nu ar fi fost posibil fără acea postură în care autorii s-au aflat: „ca oameni ai locului, ca împătimiți de teatru, ca spectatori constanți la toate premierele craiovene”; ca profesioniști, „în calitate de secretar literar și, respectiv, referent literar, ca neîncetați cronicari, istorici de teatru și muzeografi”, pentru care creionarea unor efigii ale teatrului craiovean este o datorie de onoare.

Dar acea secțiune cu adevărat scrisă „în inima lor”, cum ar fi zis cronicarul, este capitolul intitulat „Interviu amânat”. Sunt restituite aici, ordonate puțin după „o inginerie publicistică”, așa cum înșiși autorii atrag atenția, gânduri ce le-au fost împărtășite de cuplul de actori în cele patru decenii craiovene, fie în miezul aprins al premierelor, fie în tihna Floreștilor, micul lor paradis de lângă Bănie locuit timp de douăzeci de ani. Sunt „confesiuni sincere și cu liniștită aducere-aminte”, pline de semnificații în plan profesional dar și uman, ce ni-i dezvăluie pe actori cu convingerile și crezurile lor artistice, cu certitudinile și îndoielile legate de împliniri profesionale, dar și în armonia care i-a ținut laolaltă pe scenă și în viață. Ca un pandant al acestor mărturii craiovene, cu aceeași putere și parfum evocator de

sursă primară, apare capitolul destăinuirilor semnate de actrița Marina Bașta, o amplă postfață referitoare la anii de formație artistică ai actorului Vasile Cosma și la perioada de activitate artistică a acestuia înainte de venirea pe scena craioveană. Aceste „glose sentimentale”, cuceritoare prin dezinvoltura și delicatetea navigării printre umbrele trecutului, întregesc „istoria unor vieți și cariere atât de armonios îngemănate”. Trebuie să remarcăm ca un alt câștig al cărții numărul mare de ilustrații, precum și calitatea grafică a acestora. Un capitol final, „Teatrografie”, lista exhaustivă a spectacolelor în care au jucat cei doi actori, potențează valoarea documentară a acestei monografii ce se recomandă ca un util, prețios și pilduitor instrument de lucru pentru cercetarea de mână în istoria teatrului românesc, ca un demers viu și edificator pentru recuperarea memoriei noastre culturale.

Alexandru Firescu și Constantin Gheorghiu

VASILE COSMA

Actor sub zodia Shakespeare

